

EXCEL·LÈNCIA

TITULO

EL ACOSO ESCOLAR Y EL ACOSO UNIVERSITARIO. LA AFECTACIÓN SOBRE LA EXCELENCIA

II Congreso Internacional de Violencia Escolar – Bullying- Marzo 2010-Universidad de Almería

Ponente: Marina Parés Soliva.

L'ASSETJAMENT ESCOLAR I L'ASSETJAMENT UNIVERSITARI. L'AFECTACIÓ SOBRE L'EXCEL·LÈNCIA

II Congrés Internacional de Violència Escolar - Bullying- mar  2010-Universitat de Almeria

Ponent: Marina Par s Soliva.

Treballadora Social. Perit social jurídic experta en assetjament moral. webmaster de www.acosomoral.org i presidenta del Servei Europeu d'Informació sobre el Mobbing (SEDISEM).

La fi de tot procés educatiu és la formació de persones que sàpiguen assumir compromisos i aprofitar oportunitats, sense permetre a ningú el menyscabament de la seva dignitat.

Objectius: Aprofundiment te rica de les conseq ncies de l'assetjament en l'àmbit educatiu per tal de promoure una reflexió que ajudi a resoldre el problema en els seus inicis.

Desenvolupament del tema: Conceptes

Concepte d'excel·lència. Entenem per "excel·lència" (1) una qualitat superior que fa a les persones o a les coses dignes de singular estima o estimació. I per "excel·lència acadèmica", la qualitat d'idees, principis i actuacions dels que, com a professors o alumnes, se situen habitualment per sobre del simple compliment material i rutinari del seu deure, constituint, davant tots, un exemple viu de vida coherent. La excel·lència aix  entesa només és possible en un marc de llibertat, competència i respecte.

Concepte d'assetjament escolar. El concepte de bullying prové d'una adaptació del concepte d'assetjament moral a la feina a l'assetjament moral en l'àmbit escolar. Ambdues formes de comportament tenen molt en comú, atès que ambdues són manifestacions de violència psicològica a través de l'assetjament grupal, el que les diferencia és l'àmbit on té lloc, uns a la feina i altres a l'escola, així com l'edat dels participants i un major  s de les agressions físiques en el cas de l'assetjament escolar. Al tractar-se de manifestacions de violència psicològica van encaminades a trencar l'equilibri i l'estabilitat psíquica de la víctima, per tant el suïcidi de la

víctima és la constatació de l'èxit de l'assetjament grupal. El suïcidi de l'infant o jove víctima d'assetjament és un fet molt més habitual del que es pensa en l'assetjament escolar.

El concepte de "Bullying" el va encunyar el suec Dan Olweus, psicòleg de la Universitat de Bergen (Noruega), als anys 70. (2). La definició més estesa és la que entén l'assetjament escolar com "un conjunt de conductes de maltractament, normalment intencionat i perjudicial d'un o diversos alumnes sobre un altre (s), generalment més febles en algun sentit (en nombre, en edat, en força física o en resistència psicològica), als quals converteixen en les seves víctimes habituals, els quals no poden defensar-se per si mateixos de manera eficaç".

Concepte d'assetjament universitari. Tal com afirma Marina Parés (3) hi ha diverses modalitats d'assetjament a les universitats, a saber, fustigació entre alumnes, assetjament als empleats en la universitat (personal no docent) i el que té lloc entre el personal docent. L'assetjament entre estudiants universitaris és una forma de bullying o assetjament escolar, d'altra banda, l'assetjament cap al personal no docent forma part de casos típics d'assetjament moral a la feina, ja que l'assetjament cap al personal no docent segueix els mateixos paràmetres que el mobbing. En canvi l'assetjament entre docents té aspectes propis i diferenciats, ja que el que volem destacar és la innegable relació entre l'assetjament moral entre docents i la no consecució de l'excel·lència acadèmica.

Assetjament a la Universitat. Per Parés (2008: 385), és l'assetjament moral entre docents universitaris el que té unes característiques una mica diferents que val la pena destacar, sobretot en comparació amb les institucions universitàries d'altres països. El tema de l'assetjament moral a les universitats públiques espanyoles té unes característiques especials que no es troben en altres institucions universitàries de la resta de països occidentals i que afecta el desenvolupament dels avenços científics espanyols, a la fugida de cervells i a la deficitària transmissió de valors democràtics a les següents generacions. L'any 2003 es va realitzar el primer estudi sobre el tema (4), i també, des del si de les mateixes institucions d'ensenyament superior han sorgit iniciatives tendents a canviar aquest panorama. Una mostra d'això és la realització de dos Congressos Nacionals sobre la Corrupció a la Universitat Espanyola promoguts per membres de la comunitat educativa que volen lluitar contra aquestes pràctiques. En el mes de setembre de l'any 2002 es va realitzar el "I Congrés Nacional sobre Corrupció i endogàmia en la Universitat Pública Espanyola" (5) organitzat per professors que van denunciar casos concrets de corrupció a la universitat pública espanyola i es va veure la innegable relació entre corrupció i assetjament moral, això va generar un canvi en el nom per designar el segon Congrés, que va passar a ser denominat "II Congrés Nacional sobre Corrupció i l'Assetjament a la Universitat Pública Espanyola". El segon Congrés es va realitzar en l'any 2006 (6) i va promoure la creació d'una plataforma permanent de denúncia de casos de corrupció, de plagi i d'assetjament moral. L'estudi realitzat l'any 2003 sobre la incidència de l'assetjament psicològic en el professorat de la Universitat pública espanyola a càrrec de l'eminent investigador Iñaki Piñuel va aportar xifres veritablement escandaloses, i va concloure que les conductes més habituals cap als assetjats consistia en què se'ls menystenien, es tirava per terra la seva feina, sense importar el que fessin, se'ls "ningunejava", se'ls exclouïa i se'ls feia el buit físicament o s'avaluava el seu treball de forma injusta o amb un biaix negatiu. Per tot l'anterior podem afirmar que a Espanya l'assetjament universitari compta amb una entitat pròpia a causa del gran nombre de casos existents, la qual cosa demostra que això és causa de la forma en què està organitzada la universitat espanyola, tant la pública com la privada. Això no és obstacle per a indicar que pugui haver-hi casos de fustigació en institucions d'ensenyament superior en altres països, però aquests supòsits han de ser entesos com a casos puntuals i no estructurals com passa a Espanya. És precisament aquest

caràcter estructural el que mereix la nostra atenció i el motiu per el que incidirem en la seva anàlisi. Si bé hem constatat que no hi ha una definició específica d'assetjament moral universitari, sinó que s'aplica la mateixa definició d'assetjament moral a la feina atès que tots dos són assetjaments laborals, si hem de ressaltar que, per la seva banda, la manifestació de les conductes fustigants té una especial concreció, i aquest fet ja va ser apuntat per l'autora en l'any 2005 (Parés) (7) de la següent manera: "Si analitzem amb deteniment les crítiques sobre la víctima al discurs de l'envejós podrem arribar a conèixer, realment, el que enveja de la víctima; així sabem que arribar a envejar a algú per seus èxits, per l'èxit obtingut en un projecte, o per la popularitat (fama) entre companys i coneguts, porta a l'assetjador a voler apropiari-se de l'autoria de l'assoliment, normalment suplantant la identitat de l'assetjat, a manera de plagi (molt habitual en el món universitari), encara que també l'assetjador arriba a atribuir aquest èxit "democratitzant" l'èxit final (és mèrit de "tots", encara que el treball ho hagi fet la víctima en solitari), però quan no és possible apropiari-se de l'èxit (plagi i/o democratització), llavors, el envejós es dedica a infravalorar els èxits dels altres, especialment el de la víctima i aquesta pot adonar-se'n perquè mai rep un comentari elogiant o valorant el seu treball".

Tipus d'assetjament universitari

Tipologia per Parés (2008: 385). L'element estructural de l'assetjament a la universitat pública espanyola comporta que els diversos tipus d'assetjament es manifestin a través de conductes una mica diferents, que les conductes de l'assetjament moral a la feina anteriorment esmentat. La tipologia és la mateixa, a saber: estratègic, de direcció (o gestió), pervers o sancionador, però els tipus d'assetjament a la Universitat prenen diferent forma de manifestació. Vegem-ho:

- 1- L'assetjament universitari estratègic. És aquell que forma part de l'estratègia de la institució, és per això que apareix en diverses Facultats i Escoles universitàries dependents del mateix rectorat. L'assetjament universitari estratègic és una complexa patologia a el servei, no dels alumnes o de la investigació, sinó de bandes o màfies departamentals i altres grups d'interès i es manifesta per la perversió del sistema. Afirmem que tota l'organització esta funcionant de manera perversa, és a dir que sota un vernís de democràcia o legalitat 'incompleixen permanentment les lleis, això es concreta en l'arbitrarietat en la assignació de places docents i en el frau permanent en els concursos de càtedres. Vegem alguns exemples extrets del Primer Congrés Nacional: "La gestació dels plans d'estudi a força d'adquirir el màxim de docència en cada departament, per tal de justificar la sol·licitud de noves places docents, on col·locar a deixebles que siguin fidels". Eulogi Oset (8) "El més greu és que pràctiques com l'assetjament laboral, l'adjudicació de places a dit o els fraus econòmics romanguin en el més absolut dels silencis, sense que es produeixi una resposta legal eficaç i que els seus responsables puguin proclamar-se obertament". Eugenio Degroote (9).

Aquest tipus concret d'assetjament universitari és el que ha estat definit per González de Rivera l'any 2002 com a assetjament institucional (10) i té lloc quan els corruptes han aconseguit corrompre a tota la institució educativa de tal manera que poden fer i desfer al seu antull i on l'assetjament es practica de forma habitual per lliurar-se de tot aquell que molesta o dificulta els plans del psicòpata organitzacional, de tal manera que podem concloure amb les paraules de el professor universitari Iñaki Piñuel: "Les organitzacions que instiguen o consenten l'assetjament en el seu si, acaben per pagar l'alt cost de la mediocritat i la incompetència"(2003: 45).

- 2- L'assetjament universitari de direcció. L'assetjament de direcció, és l'assetjament exercit per un cap mediocre que tem la brillantor dels seus col·legues. Aquest tipus d'assetjament és una forma especial de gestió, no és tota la institució educativa la qual és corrupta sinó que aquesta es circumscriu en un Departament i/o Facultat liderada per un psicòpata integrat. Aquest tipus de personatge va ser descrit l'any 2002 per González de Rivera al definir la figura de l'assetjador com "mediocre inoperant actiu" (MIA) de la següent manera: "El MIA tendeix a infiltrar-se en organitzacions complexes, particularment aquelles que ja estan afectes per formes menors de mediocritat. Fàcilment arriba a dominar petits grups encapsulats que no produeixen res, però que s'assignen funcions de "seguiment i control" que els permeten entorpir o aniquilar l'avanç d'individus brillants". (González de Rivera, 2002: 89).

És important ressaltar aquest aspecte de anihilament de personatges brillants doncs a la llarga, els membres del gang, aconseguiran que l'organització es mantingui entre paràmetres de mediocritat amb referència tant a l'eficàcia com en l'eficiència de la mateixa, entenent mediocritat, en paraules de González de Rivera, com "l'absència d'interès, estima o aspiració cap l'excel·lent" (González de Rivera, 2002: 87). L'assetjament universitari de direcció acostuma a afectar a un sol Departament o Càtedra i coexisteix amb altres departaments menys contaminats i més dedicats a la excel·lència docent i a la investigació. Aquest tipus d'assetjament, sovint pot provocar lluites inter-departamentals amb greus acusacions a l'excel·lència entre docents; quan s'arriba a aquests nivells, els alumnes també acaben sent inclosos en aquestes guerres de departaments.

- 3- L'assetjament universitari pervers. L'assetjament pervers, està motivat pel sentiment d'enveja i per això, a més de donar-se entre docents també s'exerceix des dels responsables de la direcció d'una tesi doctoral cap als estudiants becaris o els doctorands. Aquest tipus d'assetjament pretén que la víctima dubti de la seva capacitat, i que l'entorn el consideri poc científica. L'instigador de l'assetjament promou tot aquest descrèdit per tal de poder apropiarse de l'assoliment de les seves investigacions, que temps després poden sortir publicades sota l'epígraf del psicòpata organitzacional en una ostentació suprem de plagi i frau de llei.

Moltes carreres d'investigadors brillants s'han vist truncades per aquest tipus de frau i en aquesta modalitat de fustigació cal assenyalar que per a l'assetjador principal l'objectiu segueix sent l'apropiació fraudulenta del que representava el afectat, per això sovint, fins i tot després de la marxa de la víctima de la universitat es transmeten informes negatius d'ella per evitar que pugui seguir estudiant o investigant i impedir que aconseguixi una altra feina en una altra universitat, i que a la llarga pugui demostrar la seva vàlua. Els afectats no es veuen recolzats per la institució educativa encarregada de vetllar per la seva excel·lència professional, les queixes i denúncies només aconseguixen estigmatitzar encara més a la víctima, fent-la quedar com una persona conflictiva.

- 4- L'assetjament universitari sancionador. L'assetjament sancionador consisteix en l'ús de tàctiques de persecució implacable sobre les persones que no participen en el joc brut. L'assetjador, psicòpata organitzacional, s'adona que aquesta persona és un destorb per a ell, ja sigui per la seva negació a participar en actes fraudulents o bé perquè la seva sola presència genera comparacions que desvaloritzen al líder. Citem a alguns ponents del Primer Congrés Nacional. "Els grans perjudicats són els que mantenen un esperit ètic i tenen ganes de treballar, els que no es pleguen als designis dels mandarins, taifes o cacics". Marià Allemany (11). "Per normalitzar situacions de corrupció, es tenyeixen

aquestes actuacions i decisions amb halos de legalitat aparent, aquells que no col·laboren en aquesta operació de maquillatge de la realitat, probablement siguin víctimes d'assetjament moral i psicològic en el seu treball ". José Enrique Ares (12).

L'assetjament sancionador és un càstig exercit tant sobre docents com sobre alumnes que d'una o altra manera qüestionen el "estatus quo", i una de les manifestacions més habituals d'aquest tipus especial d'assetjament consisteix en l'obertura d'expedients sancionadors.

Conseqüències.

L'assetjament universitari a Espanya té un origen que entronca amb la finalització de la dictadura i l'inici de la democràcia política. Aquesta democràcia mai va arribar a les institucions educatives d'ensenyament superior. Coincidim amb el professor universitari mexicà Rolando-Javier González Arias (13) quan afirma que: "La democràcia present a les universitats, basada en consells i representants, és la forma d'organització ideal perquè s'instal·lin i perpetuïn els grups d'assetjadors. En canvi, les formes de democràcia directa i pública, a través de les assemblees, és la millor forma de desemmascarar". (2007: 269). No hi ha dubte que l'assetjament universitari està tenint greus conseqüències en el si de la comunitat científica, però també afecta el conjunt de la societat espanyola, a dos nivells. En un primer nivell afecta a les noves generacions, ja que els joves ambiciuos tenen més facilitat de créixer en aquest context tòxic de les universitats que els joves amb ments brillants; i en un segon nivell perquè el encapsulament de la comunitat universitària genera una separació abismal amb la resta de la societat, tant de les seves necessitats com de les seves inquietuds. Les universitats públiques es mantenen amb fons que provenen de la ciutadania, però la influència de la societat espanyola a la universitat i viceversa és gairebé nul·la, per això podem afirmar que la societat espanyola està perdent, ja que gairebé no hi ha vincles de complicitat amb l'estament universitari, ja que aquest es manté allunyat de les veritables necessitats de la societat que li sufraga la seva existència. Concloem amb les paraules de Luís Rull: "L'existència de corrupció universitària crea un clima absolutament incompatible amb l'atmosfera de cultura acadèmica que pot observar-se en altres universitats de qualitat occidentals ". (14)

Conseqüències Organitzacionals

Sabem que l'assetjament en el si de les organitzacions acaba provocant desànim i apatia generalitzada en els seus membres, tornem a citar González Arias: "El mobbing condueix a la decadència generalitzada en les activitats quotidianes així com a la pèrdua dels valors ètics de la institució, ja que la corrupció, el terrorisme psicològic dels gangs de assetjadors i el clientelisme es premien, mentre que l'honestat i el treball es castiguen"(2007: 275). Permetre l'emergència de l'assetjament moral i consentir el seu desenvolupament té les seves conseqüències en el si d'una organització, a curt i llarg termini, tal convé descrit per Parés (2008: 400), a "l'administració de les organitzacions i l'assetjament moral". Hi ha conseqüències institucionals específiques, Parés assenyala que l'emergència de l'assetjament moral ens ha de servir com a llum vermella, com alarma per evidenciar l'avanç, l'ascens i l'amplitud de poder acumulat dels psicòpates integrats en forma de "grups de pressió" fora de control democràtic. Les conseqüències de l'assetjament moral en aquests espais de la vida humana, només poden ser interpretades com la manifestació de l'èxit psicopàtic en aconseguir el poder. És a través d'aquest poder que té influència per determinar els paràmetres en els quals han de basar-se les relacions humanes. Quan en una societat es defensen valors individualistes i finalistes cal pensar

que aquesta societat ha caigut sota la influència de valors psicopàtics retinguts per les elits de poder.

D'una manera més concreta veurem les conseqüències institucionals a curt i a llarg termini.

Conseqüències Específiques de l'Assetjament.

A curt termini: • .1- Assetjaments de repetició • .2- Desaparició institucional

A llarg termini: • .1- Multiassetjaments • .2- Alta corrupció • .3- Relleu psicopàtic

Conseqüències a curt termini. En qualsevol institució en la qual s'ha deixat prosperar l'assetjament, hi ha conseqüències i volem assenyalar, a curt termini, les dues més habituals: l'existència d'assetjaments de repetició i la desaparició de la institució.

- 1- *Assetjaments Repetits.* Una conseqüència del poder del psicòpata en l'organització és la repetició de casos de fustigació, existint una sèrie de víctimes, denominats "cadàvers a l'armari". L'organització té un funcionament psicopàtic i es pot afirmar que el context és tòxic per a tots i cadascun dels seus empleats, ja que les relacions entre treballadors estan contaminades, i un cop s'ha acabat amb l'expulsió de una víctima es busca una altra. S'acostuma a calcular que el gang d'assetjament triga entre dues setmanes a dos mesos en tornar a trobar una víctima que compleixi la figura del boc expiatori.
- 2- *Desaparició Institucional.* Una altra conseqüència de l'assetjament a l'empresa privada, i en totes les organitzacions amb unes fonts de finançament limitades és que la repetició de casos d'assetjament juntament amb la pèrdua d'objectius i extensió de la mediocritat, arriba a comportar la desaparició de la mateixa institució, a través de suspensió de pagaments, i absorcions per multinacionals. La instauració de la mediocritat i la ineficiència només pot mantenir-se en el temps en les institucions públiques, on els fons són inesgotables o en institucions concertades que perceben fons públics, ja que aquests poden sufragar les excessives despeses que genera la mediocritat.

Conseqüències a llarg termini. Precisament atenent el cas de les administracions públiques o institucions concertades, hem de parlar d'assetjaments de llarga durada, existint casos de fins disset anys de fustigació. En aquests assetjaments de llarga durada volem ressaltar tres conseqüències: el multi-assetjament, l'alta corrupció i el relleu psicopàtic.

- 1- *El multi-assetjament:* Ja hem comprovat que en l'administració pública és on es donen els assetjaments de més llarga durada a causa de la dificultat de lliurar-se de la víctima per la seva situació de funcionari. Ara bé, la dificultat no és sinònim d'impossibilitat ja que tot i aquesta dificultat, la víctima acaba sent expulsada de l'organització a través de incapacitacions forçades. Al tractar de casos de llarga durada, l'entorn s'ha ressentit moltíssim d'aquesta situació de fustigació i violència psicològica, doncs les traïcions i els enganys han acabat per dominar les relacions laborals. La majoria dels empleats acaben aliant-amb el, cada vegada més nombrós, grup de assetjament; i molt sovint aquesta extensió de les persones que assetgen la víctima pot arribar a el món social d'aquesta, sobretot en poblacions petites o en cercles professionals concrets. Quan la fustigació s'ha generalitzat a tota la institució i a el món social (extra laboral) de la víctima podem denominar multi-assetjament.
- 2- *Alta corrupció.* És en les institucions públiques on la mediocritat i la despesa econòmica que comporta l'assetjament moral són absorbits per la pròpia institució sense

excessives conseqüències (al contrari del que passa amb l'empresa privada), on es donen els casos d'alta corrupció. És en aquests contextos on el frau i la corrupció poden arribar a cotes alarmants i on es poden trobar casos de corrupció que acaben explotant i sortint a l'opinió pública.

- 3- *Relleu psicopàtic*. Una de les conseqüències adaptatives d'un context institucional amb algun cas d'assetjament de llarga durada en el seu si, és que els membres de la mateixa han après una forma de relacionar-se basada en l'engany i el frau i en aquests contextos els possibles líders capaços i honestos són destruïts. En aquest tipus de contextos tòxics, hi ha una tendència a mantenir el "estatus quo" fins i tot quan el psicòpata organitzacional ha abandonat la institució ja sigui per promoció o per jubilació. Arribar a mantenir la mateixa situació només serà possible permetent l'ascensió d'un altre psicòpata que seguirà consentint enganys, frauds, i corrupcions.

Estem parlant d'organitzacions psicopàtiques en el seu funcionament intern i extern. He conegut alguns casos en què un psicòpata organitzacional, a punt de jubilar-se, era substituït per un altre. En aquest tipus de clima organitzacional tan tòxic, la persona més brillant, la que millor s'adapta és aquella afectada per algun grau de psicopatia, per tant la cultura institucional afavoreix l'emergència d'un tipus especial de psicòpata, que acaba rellevant al primer psicòpata. Al contrari que el primer psicòpata, aquest individu és molt més ambiciós, i la seva escalada en l'organització és molt més ràpida. Tot i que té una activitat depredadora molt més evident que el primer, i és fàcilment reconegut com s'enfila per part dels membres de l'organització, ningú ho atura perquè d'una banda l'organització ha perdut els mecanismes democràtics i de l'altra, perquè ja fa anys que es van destruir als individus íntegres, que podrien frenar aquesta ascensió. L'escalada del nou psicòpata és avalada per tots. Pel que fa al relleu psicopàtic, cal fer una excepció, ja que tot i que actua en el seu ascens com un trepa, el distingeix d'aquest el ressentiment. Un trepa autèntic utilitza a les persones com baules en la seva escalada i un cop utilitzats no té més interès en ells, ja que es centra en la seva promoció; en canvi, el psicòpata de relleu, a d'amagar menys la seva ambició, ja que el context tòxic el necessita també a ell, i actua com un trepa en la seva ascensió però, a diferència d'aquest, segueix ressentit amb la víctima i encara que hagi aconseguit el càrrec mai abandona a la seva víctima fins que acaba amb ella. Per tant podem afirmar que l'èxit del psicòpata no protegeix la víctima, en canvi li proporciona major poder per destruir-la.

Conclusions:

La utilització, en l'assetjament grupal, de mecanismes habituals de tota comunitat humana com són els ritus i rituals consoliden l'exercici de la violència(15), tant cap a la persona designada com a víctima (a través de l'assetjament grupal), com cap als mateixos membres adscrits (a través del control mental). És a través dels ritus que s'estructura el comportament del gang i com funciona la seva estratègia d'assetjament. La inclusió en el gang d'assetjament segueix els processos rituals habituals en l'ésser humà per a qualsevol adscripció i pertinença a un grup, i aquest ús de rituals, socialment acceptats, són els que legitimen a cada membre del grup, per si mateix, ocultar l'inconfessable. L'ocultació de la fi deshonest del gang d'assetjament, es comú en tots el membres. Aquest fi no és altre que agredir i vexar un altre ésser humà, és a dir "lliurar-se d'ell". El consentiment de l'entorn organitzacional al greu fenomen de l'assetjament moral, fins i tot en aquells casos en què la víctima esta francament lesionada, venen explicats per l'existència d'una cultura organitzacional dominada pels mites. Som de l'opinió que és el propi sistema social amb els seus mites i creences sobre el poder el que potència que les persones no

qüestionin les accions d'un gang d'assetjament. Així, per rebutjar les conductes violentes caldrà desfer els estereotips de poder que ens envolten. Tals com la submissió als dictats d'un líder abusiu i l'existència d'uns mites socials sobre els privilegis jeràrquics. Aquests privilegis fomenten la submissió de una altra persona, es concreta aquesta submissió en l'acceptació social que permet apoderar-se, per part de la jerarquia, de drets, criteris i identitat del treballador. Això facilita que l'entorn laboral consenti l'assetjament a un altre company i fins i tot que ho "justifiqui" doncs prové d'una posició jeràrquica o figura amb poder. Entenem com a figura amb poder aquella que compta amb major nivell de poder, ja sigui per càrrec (jerarquia) o per nombre (grup).

Concloem que en la lluita contra qualsevol exercici de violència psicològica, perquè compti amb un mínim de garanties, ha d'incloure una anàlisi crític de les actuacions de la persona com a ésser social i per tant en el seu actuar dins d'un grup. No oblidem que enfrontar-se a segons quin tipus de violència, per part de una persona, molt sovint consistirà en aprendre a resistir el buit social. La emergència de l'assetjament a vegades és inevitable, però la permissió del seu desenvolupament o la actitud contrària, de tallar des de l'inici accions i actituds que ataquen la dignitat humana és possible. Només es pot adquirir l'excel·lència si es sancionen les accions fustigants, ja que entenem per "excel·lència" un procés de perfeccionament que abasta una gamma àmplia de variants les quals determinen com arribar a una òptima qualitat total, a través d'un model sistèmic, cíclic i continu d'autoavaluació, autoregulació i autoreflexió, fins arribar a nivells de qualitat total en els processos acadèmics universitaris. La Universitat és una entitat auto referencial que gaudeix de la suficient autonomia per determinar les normes, regles i valors que han de regir internament. Per tant d'ella dependrà l'aplicació de accions tendents a tallar qualsevol cas d'assetjament en el seu si. La importància d'aquest compromís té grans conseqüències sobre la societat, ja que l'impacte social de tota Universitat queda definit com la suma de professionals formats dins de la ciència i dels valors. Resten alguns aspectes a debatre per la comunitat educativa: Cal qüestionar-se quin tipus de model educatiu volem i quins canvis en la pròpia organització educativa cal realitzar per ajustar-lo al model educatiu desitjat.

Notes:

Llibres

(1) "L'Excel·lència Acadèmica". Universitat Francisco Marroquín. Guatemala. Maig 2004. <https://www.ufm.edu/uploads/excelencia.pdf>

(2) Dan Olweus, psicòleg de la Universitat de Bergen (Noruega), dècada dels 70. <http://www.acosomoral.org/indexolweus.htm>

(3) Parés Soliva, Marina 2008. "L'administració de les organitzacions i l'assetjament moral" en Rafael Carvajal Baeza Gestió Crítica Alternativa. Ed. Facultat Ciències de l'Administració. Universitat del Valle. Cali.

(4) Iñaki Piñuel. Eminent investigador que va realitzar el primer estudi sobre la incidència de l'assetjament psicològic en el professorat de la Universitat pública espanyola 2003.

<http://miarroba.com/foros/ver.php?foroid=25877&temaid=1273933>

(5) "I Congrés Nacional sobre Corrupció i endogàmia en la Universitat Pública Espanyola" <http://www2.uah.es/vivatacademia/corrupcion/primercongre.htm>

(6) "II Congrés sobre Corrupció i l'assetjament a la Universitat Pública". <http://www2.uah.es/vivatacademia/congreso.htm12>

(7) Parés Soliva, Marina 2005. "Les Qualitats envejables". <http://www.acosomoral.org/32.htm>

(8) Eulogio Oset, és catedràtic de Física de la Universitat de València.

<http://www.acosomoral.org/uni10.htm>

(9) Eugenio Degroote, és professor a la Politècnica madrilenya i president organitzador del I Congrés Nacional. <http://www.acosomoral.org/uni10.htm>

(10) González de Rivera i Revolta, José-Luis (2002). El maltractament psicològic. Ed. Espasa Practicos. Madrid.

(11) Marià Allemany, és professor de Biologia a la Universitat de Barcelona

<http://www.acosomoral.org/uni9.htm>

(12) José Enrique Ares, és Catedrático. Universidad de Vigo. <http://www.acosomoral.org/uni10.htm>

(13) González Arias, Rolando-Javier (2007) "El mobbing contra la democràcia", en Peña-Saint Martin Quan el treball ens castiga. Debats sobre el mobbing a Mèxic. Ed. Eon. Mèxic

(14) Luís Rull és Catedràtic de Física Atòmica. Universitat de Sevilla.

<http://www.acosomoral.org/uni9.htm>

(15) Parés Soliva, Marina (2007) "Estudiant a el grup assetjador des de la antropologia", en Peña-Sant Martin Quan la feina ens castiga. Debats sobre el mobbing a Mèxic. Ed. Eon. Mèxic

Referències Bibliogràfiques

- González Arias, Rolando-Javier (2007) "El mobbing contra la democràcia", en Peña-Saint Martin Quan el treball ens castiga. Debats sobre el mobbing a Mèxic. Ed. Eon. Mèxic.

- González de Rivera i Revolta, José-Luis (2002). El maltractament psicològic. Ed. Espasa Practicos. Madrid.

- Parés Soliva, Marina (2007) "Estudiant a el grup assetjador des de la antropologia", en Peña-Sant Martin Quan la feina ens castiga. Debats sobre el mobbing a Mèxic. Ed. Eon. Mèxic.

- Parés Soliva, Marina (2008). "L'administració de les organitzacions i l'assetjament moral" en Rafael Carvajal Baeza Gestió Crítica Alternativa. Ed. Facultad Ciències de l'Administració. Universitat del Valle. Cali.

-Piñuel i Zabala, Iñaki (2003). Mobbing. Manual d'autoajuda .Ed.Aguilar. Madrid

Tota reproducció ha de citar l'autora i la font.

©Marina Parés Soliva <http://www.acosomoral.org>